

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus VI. An, ut actus sit bonus moraliter, debeat honestas objecti
directè & formaliter amari?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

ARTICULUS VI.

An, ut actus sit bonus moraliter, debeat honestas objecti
directe & formaliter amari.

SUMMARI A.

1. Status questionis exponitur.
2. Defenditur sententia exigens directum amorem honestatis.
3. Probatur ab absurdis contraria sententia.
4. Inductione aliorum actuum intentionalium.
5. Eliditur paritas petita ab inhonestate objectiva.
6. Et a pura omissione.
7. Solvitur argumentum de martyrio.

§. I.

Adstruitur affirmativa.

NOTandum primò. Aliquod objectum à voluntate amari posse vel directè, vel indirectè. Directè voluntas tendit in objectum, quando bonitas objecti per practicam cognitionem representata est ratio movens & alliciens, ut voluntas proprio actu in ipsam inclinè & tendat: & siquidem voluntas sicut in illa bonitate, tunc erit bonitas finis, si illam ulterius ordinet, erit formaliter bonitas mediæ. Indirectè voluntas tendit in aliquod objectum, quando ipsum quidem non habet in se rationem & bonitatem, quam per suum actum directè inquirat voluntas, conjungitur tamen cum objecto per se voluto, & sic conjunctum representatur per practicam cognitionem. Unde

Notandum secundò. Malitiam objectivam sive inhonestatem objecti & repugnantiam cum recta ratione nunquam esse directè, sed semper indirectè solum intentam & volitam: siquidem malum quò tale nullo modo est objectum motuum voluntatis, & prosecutionis, sed ex sua natura tantum est idoneum terminare actum fugæ: Unde actus malus voluntatis accipit malitiam ex inhonestate objecti indirectè volitè, quatenus voluntas directè fertur in aliquod objectum delectabile, cui inhonestas conjuncta per practicam cognitionem voluntati proponitur.

Status igitur questionis est: utrum simili modo possit honestas quatenus tantum cognita & conjuncta cum aliquo objecto directè intento honestatem formalem refundere in actum voluntatis, sicut certum est, quòd inhonestas taliter indirectè volita refundat malitiam formalem & moralem in actum voluntatis? e. g. si quis moveatur ad ambulandum propter delectationem actus, representetur tamen practicè honestas conjuncta ambulationi, in quantum deservit ad visitationem templi, utrum voluntas ambulandi propter honestatem ita cognitam, nec tamen directè volitam contrahat moralem honestatem.

CONCLUSIO: *Honestas objectiva non refundit honestatem formalem in actum, nisi ametur formaliter & directè.* Ita communiter Thomistæ contra Salas & Quædam.

Probatur primò. In tantum honestas objectiva specificat actum, eique tribuit speciem hone-

statis & bonitatis moralis, in quantum per se ipsam movet voluntatem ad sui amorem: sed ut sic directè & formaliter amatur: ergo in tantum honestas objectiva refundit honestatem formalem in actum, in quantum directè queritur & amatur. Maj. de qua est questio, probatur. Omnis bonitas objectivè movens & specifica actum voluntatis, directè movet voluntatem ad sui amorem: sed honestas est quædam bonitas, siquidem bonum in communi dividitur in honestum, delectabile, & utile: ergo. Maj. probatur: In tantum bonitas movet appetitum, in quantum ratione appetibilitatis sibi intrinsicè appetitur & amatur: sed hoc est movere directè ad sui amorem.

Confirmatur primò inductione. Nam voluntas ad actum dilectionis directè & formaliter movetur ab objecto delectabili, ad actum electionis ab objecto utili & eligibili: ergo similiter directè movetur ad actum honestum ab honestate objecti.

Confirmatur secundò. Malum quò tale, quia est ex sua natura objectum fugæ, propterea formaliter & directè terminat actum fugæ: ergo à sensu contrario, quia bonum quò tale essentialiter est objectum prosecutionis, formaliter & directè movet & terminat actum prosecutionis.

Confirmatur tertio. Ideo inhonestas objectiva indirectè volita & amata inhonestatem formalem refundit in actum, quia ipsa non est apta directè movere ad sui prosecutionem, & voluntas tenetur illam fugere non tantum ut est in se ipsa, sed etiam ut est & cognoscitur conjuncta cum alio objecto: ergo ex opposito, quia honestas objectiva est per essentiam idonea ut seipsa directè moveat voluntatem, estque objectum proportionatum ipsius, etiam per se ipsam directè movet voluntatem.

Probatur secundò ab absurdis: Si ad formalem honestatem actus sufficeret sola cognitio practica honestatis objectivæ, sufficeret ad actum charitatis, ut directè amaretur aliquod objectum indifferens, v. g. comestio cum cognitione bonitatis divinæ; item, haberet supernaturalem & sufficientem dolorem ad Sacramentum penitentia, qui doleret propter hesternam crapulam, quia causavit dolorem capitis, dummodò simul cognosceret detestabilitatem crapulae propter oppositionem ad virtutem sobrietatis: sed hæc sunt absurda, & contra communem Theologorum: ergo.

Probatur tertio ab inductione aliorum actuum intentionalium. Nam omnes alii actus potentialiarum internarum directè moventur à suo objecto formali & specificativo, ut visio, auditio, cognitio &c. ergo etiam actus honestus movetur & specificatur directè à suo objecto specificativo, quod est honestas objectiva.

§ II.

Solvuntur Objectiones.

5. **O**bjicies primò paritatem ab inhonestate objectiva: quæ etiam si sit tantum indirectè voluta, tamen refundit in actum formalem inhonestatem. Sed hæc paritas manet soluta cum re-torsione ex tertia confirmatione.

6. **O**bjicies secundò, Omisio pura est honesta, licet nulla bonitas objectiva directè & formaliter ad ipsam moveat: ergo etiam actus erit honestus, licet nulla bonitas objectiva directè & formaliter moveat.

Respond. etiam ex suppositione puræ omissionis voluntariæ, negando antecedens. De quo supra dictum ex instituto. Omisio quippe mali est se ex indifferens ad finem bonum & malum, & sic nullam induit honestatem.

7. **O**bjicies tertio. Si quis eligat martyrium propter DEUM, haud dubiè honestas martyrii in actum refunditur: aliàs enim sequeretur, quòd actus martyrii propter DEUM non haberet majorem honestatem, quam deambulatio propter DEUM: sed in isto casu honestas martyrii non amatur directè, quia martyrium formaliter eligi-

tur ut utile ad DEUM ulteriorem finem; sed bonum honestum & utile formaliter distinguuntur: ergo in isto casu martyrium non eligitur formaliter ut honestum.

Resp. 1. negando min. & probationem distinguo: bonum honestum & utile formaliter ratione & secundum præcisionem metaphysicam distinguuntur, concedo; formaliter realiter, nego. Sic enim impossibile est, aliquid bonum esse ad intrinsecò utile sive referibile ad DEUM ut finem charitatis, quin eo ipso sit honestum; cum honestas hanc referibilitatem in omnibus, quæ propter DEUM diliguntur, formaliter imponeret.

Respond. secundò distinguendo maj. Martyrium formaliter eligitur ut utile ad DEUM, utilitate formaliter conjuncta cum honestate, concedo; separata, nego. Sed bonum honestum & utile, si sint separata, formaliter distinguuntur, concedo; si conjuncta, nego min. & consequentiam. Ideo objectiva virtutum moralium potius sunt fines intermedii, quam mediæ fines, quia ratione finis intermedii honestas per se formaliter attinguntur; intermedii vero, quia hæc ipsa honestas est intrinsecè referibilis in DEUM.

ARTICULUS VII.

An actus exterior superaddat novam bonitatem vel malitiam supra actum internum?

SUMMARI A.

1. Statu questionis.
2. Resolutio negativa.
3. Fundamentum è S. Script.
4. Ex SS. P.P.
5. Et duplici ratione.
6. Actus externi valent ad augendum premium accidentale.
7. Auctoritates objectivæ exponuntur.
8. Rationes objectivæ. 9. Diluuntur.

§ I.

Resolutio Thomistica.

1. **N**on tantum internos, sed etiam externos actus à voluntate imperatos moraliter bonos vel malos esse, constat è S. Script. & Decalogo, ubi aliqui actus externi laudantur, aliqui vituperantur; alii præcipiuntur, alii prohibentur. Dubium tamen est, an illa bonitas sit tantum participata, & actibus externis conveniens per extrinsecam denominationem à bonitate, vel malitia actus interni à quo imperantur; vel utrum sit ipsis propria, intrinsecè denominans, & distincta à bonitate, vel malitia actus interni.

2. **C**onclusio. Actus exterior, cum ab interiori per extrinsecam solum denominationem participet formalem rationem bonitatis aut malitiæ moralis, nullam ipsi superaddit novam bonitatem vel malitiam simpliciter & in ordine ad penam, vel premium essentialia. Ita contra Alensium, Lychetum, Maftrium, Amicum hîc disp. 16. n. 28. Thomistæ communiter cum Angelico Desique q. 29. a. 4.

Probatum primò auctoritate S. Script. ubi effica voluntas interna, ab externo actu & executione impedita, pro ipso opere externo, sicut meritum sive ad demeritum, reputatur & acceptatur. Ita Genes. 22. voluntas sacrificandi filium in Abrahamo acceptatur pro actuali immolatione: quia fecisti hanc rem, & non peperisti &c. Luc. 21. duo æra minuta pauperis viduæ præferuntur oblationibus divitum. Matth. 5. consensus internus voluntatis in opus externum condemnatur ejusdem malitiæ, sicut ipsum opus. Omnis qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, jam machatus est eam in corde suo.

Probatum secundò auctoritate SS. PP. Nam S. Augustinus l. de duabus anim. c. 10. loquitur: Non nisi voluntate peccatur. Chrysol. de Abrahamo hom. 47. Quantum ad voluntatem cruciaverat dexteram Patriarcha, perfectumque absterat Sacrificium &c. Cyr. tract. de oper. & elemos. de vidua Evangelica ita loquitur: Viduam cum videret Dominus, non de patrimonio, sed de animo opus ejus examinans & considerans, non quantum sed ex quanto dedisset, dixit: Viduam plus omnibus misit in dona DEI. Eleganter Solvianus in prol. lib. de provid. Mens boni spiritus ac pii voti, etiam si effectum non inveniat capis operis, habet tamen premium voluntatis. D. Anselmus l. de Concept. Virg. c. 4. Actiones, quæ faciunt injusta voluntas, vocemur peccata, quia in voluntate, quæ sunt, est peccatum.

Probatum tertio duplici ratione. Primò: actibus externis non magis potest convenire bonitas vel malitia moralis, quam ipsis conveniat liber-